

Adroddiad i'r: Pwyllgor Craffu Partneriaethau

Dyddiad y Cyfarfod: 31 Ionawr 2013

Swyddog / Aelod Arwain: Aelod Arwain dros Ofal Cymdeithasol a Gwasanaethau Plant/ Pennaeth Gwasanaethau Busnes ac Oedolion

Awdur yr Adroddiad: Rheolwr Gwasanaeth Busnes

Teitl: Darparu Gofal Annibynnol – Comisiynu a Monitro

1. Am beth mae'r adroddiad yn sôn?

Mae'r adroddiad hwn yn sôn am raddau'r ddarpariaeth gofal allanol a gomisiynir yng Nghyngor Sir Ddinbych a'r ffyrdd y mae ansawdd y gofal hwnnw'n cael ei fonitro.

2. Beth yw'r rheswm dros lunio'r adroddiad hwn?

Gofynnodd y Pwyllgor am adroddiad yn asesu ansawdd a gwerth y ddarpariaeth gofal cymdeithasol annibynnol i ddefnyddwyr gwasanaeth yn Sir Ddinbych.

3. Beth yw'r Argymhellion?

Gofynnir i'r Pwyllgor roi sylwadau a chefnogi'r Gwasanaeth yn ei waith partneriaeth gyda'r Darparwyr Gofal Sector Annibynnol.

4. Manylion yr adroddiad

4.1 Y cydbwysedd rhwng darpariaeth allanol a mewnol

Ers llawer o flynyddoedd, mae Cyngor Sir Ddinbych wedi cael mwyafrif y gofal a ddarperir o'r tu allan. Dengys Atodiad 2 y ganran o ofal a ddarperir yn fewnol ac yn allanol. Mae'r trefniadau cytundebol gyda darparwyr wedi datblygu dros y blynyddoedd hynny ac, yn fwy diweddar, maent yn destun contractau rhanbarthol.

4.2 Dull cynhwysol o fonitro contractau

Mae'r broses o fonitro ansawdd y gwasanaeth a ddarperir hefyd wedi newid cryn dipyn dros y blynyddoedd diwethaf ac mae gwaith yn mynd rhagddo i ddatblygu proses ranbarthol a chytuno arni.

Mae'r broses a ddilynir i fonitro ansawdd yng Nghyngor Sir Ddinbych yn casglu gwybodaeth o lawer ffynhonnell i sicrhau bod y Tîm Contractau bach

mor effeithiol â phosibl. Defnyddir pob cysylltiad â darparwyr, boed drwy Weithwyr Cymdeithasol, Swyddogion Gofal yn y Gymuned, Arolygwyr AGGCC, Mudiadau Gwirfoddol neu gydweithwyr lechyd, i lywio'r broses o fonitro contractau. Cesglir eu barn a'u tystiolaeth broffesiynol cyn ymweliadau monitro contract blynyddol. Ymdrinnir â phroblemau mwy uniongyrchol wrth iddynt godi, a hynny naill ai'n ysgrifenedig, drwy ymweld neu drwy alw'r darparwyr i mewn i ofyn am ymatebion i unrhyw fethiant i gydymffurfio â chontract. Yn achos cartrefi gofal, gall hyn hefyd arwain at gyfarfodydd Pryderon sy'n Gwaethygu amlddisgyblaeth neu gyfarfodydd strategaeth Amddiffyn Oedolion sy'n Agored i Niwed (POVA). Ym mhob achos, os yw'r darparwyr yn methu â bodloni'r safonau gofynnol, bydd ataliad dros dro'n cael ei osod ar bob achos newydd a bydd defnyddwyr gwasanaeth presennol yn cael eu hadolygu i sicrhau bod eu hanghenion yn cael eu bodloni.

Rhodddwyd ymweliadau monitro contract ar waith 12 mis yn ôl. Cyn yr amser hwn, yr unig bethau a wnâi'r Tîm Contractau oedd caffael gwasanaethau a threchu trafferthion wedyn o ran perfformiad gwael lleiafrif bach o ddarparwyr. Dim ond yn awr y mae'r tîm yn dod o hyd i'r gallu i edrych ar berfformiad da ac i weithio gyda darparwyr i wella ansawdd. Cyn yr ymweliadau, mae'r Swyddogion Contractau'n casglu barn broffesiynol fel y nodwyd yn flaenorol. Maent hefyd yn gofyn am hunanasesiad gan y darparwyr eu hunain. Mae hyn yn eu caniatáu i flaenoriaethu meysydd sy'n peri gofid yn ystod eu hymweliadau.

Mae'r broses o fonitro Gofal Cartref yn cael ei datblygu bellach mewn modd tebyg. Mae'r Tîm Contractau eisoes yn cael adborth gan gydweithwyr ar ôl adolygiadau gofal. Mae holiadur hunanasesu bellach wedi'i ddatblygu ac mae ymweliadau monitro contract rhagweithiol wedi'u cynllunio i ddechrau cyn diwedd y flwyddyn ariannol hon. Yn y cyfamser, gofynnwyd i'r holl Ddarparwyr Cartref ymgeisio i Restr o Ddarparwyr Cymeradwy Rhanbarthol. Mae'r broses o gael eu cymeradwyo yn gofyn i'r holl ddarparwyr gofnodi tystiolaeth o wasanaethau o safon. Aseswyd y dystiolaeth honno gan Swyddogion Contractau o bob Awdurdod Lleol. Yn Sir Ddinbych, mae 33 o ddarparwyr wedi llwyddo, ac mae 1 yn dal wrthi'n ymgeisio. Dim ond 2 ddarparwr sydd wedi methu'r broses. Ni fydd y rheini sy'n methu neu sydd wedi methu ag ymgeisio yn cael unrhyw waith newydd ac ystyrir a yw'n briodol newid darparwyr i'r defnyddwyr gwasanaeth presennol.

Yn ystod 2012/13 datblygwyd system electronig newydd o gofnodi materion ansawdd a Chontract ac mae'n cael ei rhoi ar waith. Bydd hyn yn sicrhau bod yr wybodaeth ddiweddaraf ar gael yn hawdd i swyddogion wrth i ymholiadau godi.

4.3 Gwrando ar ddefnyddwyr gwasanaeth

Ym mhob achos, mae angen ystyried barn a dewis Defnyddwyr Gwasanaeth. Yn aml, mae'r Defnyddwyr Gwasanaeth yn mynnu eu bod yn fodlon ar y gwasanaeth a gânt ac yn nid ydynt yn fodlon newid darparwyr. Os nad yw ansawdd y ddarpariaeth yn bodloni'n safonau ein hunain neu ofynion rheoleiddio AGGCC, mae'n bwysig inni weithio mewn partneriaeth i wella

ansawdd y ddarpariaeth gwasanaeth yn hytrach na rhoi'r gorau i gomisiynu gwasanaethau gyda nhw. Mae hyn yn arfer da ond mae hefyd yn rhan o gyfarwyddyd Llywodraeth Cymru o ran gweithio mewn partneriaeth â darparwyr.

Yn 2012/13 ariannwyd Age Concern i ddarparu gwasanaeth sy'n mynd i mewn i gartrefi gofal ac sy'n annog preswylwyr i siarad drostynt eu hunain. Maent yn sefydlu grwpiau yn y cartrefi lle gall preswylwyr fynegi eu barn eu hunain am y gwasanaeth a gânt. Dechreuodd y gwasanaeth ym mis Gorffennaf 2012 a, hyd yma, prin yw'r adborth ond rhagwelir y bydd adroddiadau a lunnir gan Age Concern cyn hir yn llywio'r broses o fonitro contractau o safbwynt y preswylwyr eu hunain.

4.4 Gweithredu

Dengys ein profiad fod mwyafrif y gofal a ddarperir yn ofal o safon. Mae 38 o ymweliadau â chartrefi gofal wedi'u cynnal ac adroddiadau wedi'u hysgrifennu sydd, gan mwyaf, wedi bod yn gadarnhaol iawn (Atodiad 2). Cydweithiwyd ag Arolygwyr AGGCC ac mae'r ansawdd wedi gwella mewn nifer o gartrefi. Er enghraifft, mae ymweliad diweddar ar y cyd â chartref a fu'n peri gofid wedi gweld gwell lefelau staff, gwell glendid, carpedi newydd, addurno newydd a gwell gweithgareddau.

Yn y misoedd diwethaf, mae materion wedi codi sydd wedi gwneud i'r Aelodau gwestiynu effeithiolrwydd y broses o fonitro contractau. Mae nifer o ddefnyddwyr gwasanaeth wedi marw'n annisgwyl. Ar bob achlysur, mae ymholiadau dilynol wedi dangos na allai'r darparwr gofal fod wedi atal y farwolaeth. Fodd bynnag, mae gwersi wedi'u dysgu'n bendant.

Wrth i nifer y lleoliadau a wneir i gartrefi gofal leihau ac wrth i fwy a mwy o bobl ddewis aros gartref yn hytrach na symud i gartrefi gofal yng Ngogledd Cymru, mae dichonolrwydd cartrefi dan fygythiad. Yn ystod y 12 mis diwethaf, gorfodwyd 4 cartref i gau. Mae achosion felly o gau'n effeithio ar faich gwaith y tîm sy'n gorfod monitro'r broses a sicrhau bod trosglwyddiadau diogel i gartrefi gofal eraill yn digwydd gan ddefnyddio Canllawiau Llywodraeth Cymru.

4.5 Datblygu ein dull

Yn 2013/14 bydd Tîm Adolygu newydd yn cael ei ddatblygu. Bydd hwn yn cynnwys Swyddogion Gofal yn y Gymuned a Swyddogion Contract yn cydweithio i adolygu anghenion gofal a monitro darpariaeth o ansawdd i bob categori gofal. Bydd gwaith rhanbarthol ar gontractau a manylebau gwasanaeth hefyd yn parhau i effeithio ar y ffordd y caiff contractau eu monitro.

5. Sut mae'r penderfyniad yn cyfrannu at y Blaenoriaethau Corfforaethol?

Mae'r broses o fonitro contractau'n cyfrannu at sicrhau bod pobl sy'n agored i niwed yn cael eu gwarchod ac y gallant fyw mor annibynnol â phosibl.

6. Beth fydd yn ei gostio a sut bydd yn effeithio ar wasanaethau eraill?

Er bod y broses fonitro a ddilynir yn Sir Ddinbych yn un gost effeithiol, mae'n wir fod gennym dîm Contractau llai o faint nag Awdurdodau Lleol eraill yn y rhanbarth. Mae'r gwaith rhanbarthol a'r newidiadau sydd ar ddod i waith AGGCC yn debygol o achosi baich gwaith cynyddol a disgwyliadau uwch. Bydd angen monitro effaith y newidiadau hyn i sicrhau lefelau staffio digonol i wneud gwaith hanfodol.

7. Pa ymgynghoriadau a gynhaliwyd?

Wrth ddatblygu prosesau monitro contractau, ymgynghorwyd â chydweithwyr gweithredol. Mae'r broses yn cynnwys casglu gwybodaeth o adolygiadau gofal lle ceisir barn y defnyddiwr gwasanaeth hefyd. Ystyriwyd barn darparwyr gofal hefyd wrth ddatblygu'r ffurflen hunanasesu.

8. Datganiad y Prif Swyddog Cyllid

Amherthnasol

9. Pa risgiau sydd ac a oes unrhyw beth y gallwn ei wneud i'w lleihau?

Y risg gyda thîm Contractau bach a'r newidiadau a ragwelir yw bod rhaid rhoi blaenoriaeth i drechu trafferthion yn hytrach na mynd ati i fonitro contractau a gwneud y gwaith ataliol sy'n gallu gwella ansawdd. Mae'r broses o reoli cau cartrefi'n briodol hefyd yn defnyddio llawer o adnoddau ac os bydd y duedd hon yn parhau bydd hefyd yn effeithio ar allu'r tîm. Mae'n hanfodol monitro'r sefyllfa hon yn y flwyddyn i ddod.

10. Pŵer i wneud y Penderfyniad

Erthygl 6 o Gyfansoddiad y Cyngor

Swyddog Cyswllt:

Rheolwr Gwasanaeth Busnes

Ffôn: 01824 706556

ATODIAD 1**Cael Gwasanaethau'n Allanol**

Nifer y Defnyddwyr Gwasanaeth sy'n Cael:	Mewnol	Allanol	£ gwerth y ddarpariaeth allanol	% o ddarpariaeth allanol
Gofal Cartref	21	651	4,001,569*	96%
Gofal Dydd/ Gweithdai	148	49		25%
Cartrefi Gofal	43 (a 21 yn talu'n llawn)	510	12,121,520*	92%
Byw yn y Gymuned	12	92	4,505,568*	88%

- Dyma'r gwariant a ragwelir ar gyfer 2012/13

ATODIAD 2

**Monitro Contractau
Ionawr 2012 – Ionawr 2013**

Math o wasanaeth	Adolygiadau contract	Pryderon	Sylwadau
Cartrefi Gofal	38	6	3 wedi'u datrys bellach
Gofal Cartref	35	2	Drwy broses APL ranbarthol
Byw yn y Gymuned	35	4	1 wedi'i ddatrys bellach